

CROATIAN WORLD CONGRESS – HRVATSKI SVJETSKI KONGRES
NGO in Special Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations
Glavni ured, fra Grge Martića 14 c, 10000 Zagreb
www.hsk.hr

Državnom odvjetništvu RH
Gajeva 32, 10000 Zagreb

Buchs/Zagreb, 05. listopada 2020.

KAZNENA PRIJAVA

protiv Dane Budisavljević, autorice filma „Dnevnik Diane Budisavljević“

Hrvatski svjetski kongres putem svog predsjednika Vinka Sablje podnosi kaznenu prijavu protiv Dane Budisavljević, autorice filma „Dnevnik Diane Budisavljević“, zbog osnovane sumnje počinjenja kaznenog djela iz čl. 311 stavak 1 Kaznenog zakona RH.

Film „Dnevnik Diane Budisavljević“ kojeg je režirala Dana Budisavljević prikazan je kao dokumentarni film. Naime, prikazani film u sebi sadrži mnoštvo neistina i laži i nažalost kao takav uvršten je u školski kurikulum, a da je tomu tako obrazložemo na sljedeći način.

1. U filmu nema objašnjenja kako je Diana Budisavljević spasila deset tisuća djece. Film je posvećen spašavanju tisuća djece, a ne vidi se kako su spašena. To je učinjeno da bi se sakrila uloga režima koji je spašavanje ne samo dopustio, nego ga je i naredio. Povijest kaže da su državne službe na kraju akcije spašavanja izvjestile poglavnika Pavelića o provedenoj zadaći koju im je bio naredio. Čak je i list srpske nacionalne manjine „Novosti“, primijetio da gledatelj do kraja filma ne dobiva odgovor kako je to gđa Budisavljević „spasila tisuće djece iz logora“. I stvarno, toga nema u filmu, osim neke maglovite naznake da su „neki dobri nacisti nešto natjerali ustaše“.

Ministarstvo udružbe, po „nalogu Poglavnika“, 29. srpnja 1942. zatražilo od Ravnateljstva Hrvatskih državnih željeznica da stavi na raspolaganje vlakove za prijevoz kozaračke djece u Jastrebarsko.

Poslije rata je izjavu o tim danima dala Tatjana Marinić, koja je došla iz partizana i otela Dianinu kartoteku u ime nove vlasti:

„Dana 1. srpnja 1942. doveli su činovnici tzv. ministarstva udružbe NDH 850 djece koju su sakupili s Kozare i okolnih sela te odveli u Staru Gradišku, a iz Stare Gradiške doveli u Jastrebarsko.“

Tako je govorila gđa Marinić – načelnica Ministarstva socijalne politike u novoj vlasti, inače autorica mnogih kleveta o radu časniha sestara, Caritasa i drugih sudionika zbrinjavanja djece u NDH (nažalost njezino ime još i danas nose neki dječji vrtići). Dakle je čak i ona spomenula djelovanje ustaške vlasti, a film to izostavlja.

2. U filmu se ne spominju liječnici koje je u pomoć djeci slalo Ministarstvo zdravstva, ni druge aktivnosti Ministarstva udružbe NDH. Ne spominju se preminule časne sestre i ostali preminuli koji su

se zarazili od djece dok su pomagali. Ne spominje se da su aktivirane državne željeznice i cijeli državni sustav za spašavanje djece. Nema spomena g. Kamila Breslera, jednog od državnih službenika s važnom ulogom u smještaju djece. A pošten dokumentarni film o spašavanju djece sve to nikako nije smio zatajiti, jer to nije političko pitanje nego pitanje – istine o spašavanju te djece.

3. Općenito se u filmu stradanja Srba nastoji povezati s tragičnom sudbinom Židova u Drugom svjetskom ratu – iako tema kozaračke siročadi nema nikakve konkretne veze sa stradanjima Židova. Naime, na početku filma, koji treba opisati pomaganje Diane Budisavljević pravoslavnim ženama i djeci, prikazani su kadrovi rušenja zagrebačke židovske sinagoge. Diana s krojačicom razgovara o logorima u Njemačkoj. Istodobno se ne objašnjava zašto je u Loborgradu 200 pravoslavnih žena s djecom, nego se sugerira da je to odvođenje u neki oblik logora, nešto što će se dogoditi svim pravoslavnima u Hrvatskoj. Taj postupak autora filma je krivotvorenje i propaganda s pomoću poluistina i neistina.

4. Na susretu s nadbiskupom Stepincem glumica gđa Alma Prica kao Diana gotovo više, predbacuje nadbiskupu da je „njihov ispovjednik“. To odgovara velikosrpskoj definiciji Bl. Alojzija Stepinca kao „ustaškog vikara“ koji je „pravoslavce pokrštavao“. Film prikazuje Stepinca kao kukavicu, kolebljivca i „ustaškog ispovjednika“, a istina je da se radi o dobrotvoru razine blaženika i sveca. U filmu se Stepinac pred Dianom zbunjeno povlači prema prozoru i zamuckujući govori da je bio protiv vjerskih prelazaka pod prijetnjom oružjem... U Dnevniku taj susret nosi datum 26. svibnja 1942., a tada su već odavno prestali vjerski prelazi i počeo je drugačiji odnos prema pravoslavnima. Opet laž i krivotvorina.

5. Film površno, jednostrano i pristrano prikazuje složene povijesne okolnosti tog vremena. U filmu suprug gđe Diane, dr. Julije Budisavljević, pročelnik kirurške klinike (!), pokazuje iskaznicu na kojoj piše „Srbin 498“, koju mu je izdala državna administracija. I tu je prisutna manipulacija: riječ je o tzv. srpskoj iskaznici koju su samo u lipnju 1941., nakon obvezne prijave, dobivali građani srpske narodnosti u nekim gradovima – primjerice, u Zagrebu. Na iskaznici je bio broj i ime vlasnika iskaznice, kao što postoji na svakoj osobnoj iskaznici. Pokazujući u sceni da je Budisavljević dobio ime „Srbin 498“, sugerira se da su vlasti njega i druge Srbe namjerno dehumanizirale, pretvarajući ih samo u nacionalnost i broj.

6. Uređivanje odnosa s manjinskim srpsko-pravoslavnim stanovništvom bio je proces koji su u kolovozu 1941. započeli u razgovorima poglavnik Ante Pavelić i njegov prijatelj, sarajevski odvjetnik pravoslavne vjere, Savo Besarović. Prešućuje se činjenica iz Dnevnika da je Savo Besarović bio u vladi NDH. Na zasjedanju Hrvatskog državnog sabora, gdje se već mogao nazrijeti novi smjer unutrašnje politike, Savo Besarović je dobio istaknutu funkciju, a uskoro je ušao i u vladu ND Hrvatske, sve do kraja rata. To pokazuje nastojanje NDH da normalizira odnose sa Srbima. Dolaskom partizana Savo Besarović je osuđen na smrt i ubijen. Ništa od toga u filmu nema, iako D. Budisavljević spominje g. Besarovića u svojem dnevniku.

7. U filmu je izmišljeno nasilje policijskih agenata u stanu Diane Budisavljević, kojeg u njezinu Dnevniku nema. Kao što je gore rečeno, Savo Besarović u filmu nije spomenut iako je prema Dnevniku, zajedno sa zapovjednikom UNS-a Eugenom Kvatrenikom intervenirao kad je čuo da su dva policijska agenta došla u stan Budisavljevićevih, gdje su se upravo slagali paketi za zatočene s limunom, češnjakom, šećerom i soli.

8. U filmu je izostavljeno objašnjenje iz Dnevnika da je netko dan ranije gđu Budisavljević prijavio da je preko jedne špediterske firme poslala kamion pun robe – partizanima. Agenti su pretraživali stan i u potrazi za navodnom radio stanicom. Jedan ormar je bio zaključan pa je kći gđe Budisavljević otišla u svoj stan po njega. U dnevničkom zapisu nema nikava nasilja, razbijanja i prijetnji. Tek najava agenata da će zatečeni u stanu biti pritvoreni, ali se od toga odustalo na intervenciju Kvaternika i Besarovića. U filmu pak agenti razbacuju pakete i voće po podu i siku: „Sve Srbi!“, uz, očekivano, dramatičnu

glazbu koja treba pojačati dojam državne represije. A Diana Budisavljević, kako sama piše u dnevniku, sutradan odlazi u Ravnateljstvo ustaškog redarstva gdje je od službenika Vilka Kühnela dobila i pisanu dozvolu za svoj rad i vođenje skupine za prikupljanje pomoći!

9. U filmu Diana Budisavljević objašnjava njemačkom feldvebelu (naredniku) da vodi „privatnu akciju“ pomaganja. Kako je moguće, i kako je uopće zamislivo, da se u totalitarnom režimu i u uvjetima ratnog režima tako golema humanitarna akcija vodi privatno?

10. U filmu jedna baka govori: „Najteže je bilo kad se biralo tko će ići u bolnicu, a tko u – Savu!“ To je toliko daleko od Dnevnika i toliko sramotno podmetanje da se može svrstati samo u najodurnije velikosrpske laži iz pedesetih godina prošloga stoljeća! Također, sugestivno se koriste i izjave četiriju korisnika Dianine pomoći. Ljudi koji su tada bili djeca zapravo se i ne sjećaju većine onoga što im se događalo. Korektan autor trebao bi biti vrlo pažljiv pri odabiru njihovih riječi za film.

11. Autori filma u svojem uratku sugeriraju da se majka Eugena Dide Kvaternika ubila jer je bila potresena zbog onoga što njezin sin radi Židovima i Srbima. Nijemac Von Kotzian, koji je u stvarnosti bio u vodstvu cijele akcije odvođenja majki i očeva i njihova odvajanja od te djece kao jedan od povjerenika njemačke radne službe u Zagrebu, prikazan je kao žovijalni džetseter iz Espanade, koji na spominjanje Eugena Kvaternika zacvrkuće: „Ah, pa njegova majka je Židovka“ i dodaje: „nedavno se ubila“. Kakve to veze ima sa sadržajem dokumentarnog filma o spašavanju djece? Kvaternikova majka Olga, umrla je 31. kolovoza 1941. godine pa je nejasno kakve ima veze dnevnikom Diane Budisavljević koji počinje u listopadu 1942. g. Veza Kvaternikove majke sa židovstvom potpuno je nejasna: majka joj je bila Dora pl. Martini, kći austrougarskog pukovnika rodom iz Tirola i Katarine pl. Nemičić iz stare hrvatske vojničke obitelji. Jedna od slabosti ovog filma je i ponavljanje takvih tračeva i ogovaranja, iako se tvrdi da film, opisuje „istinite događaje“.

12. Jedna žena Srпкиnja je bila u Lobargradu pa se „sjeća“ kako su djeca oko nje umirala, iako među tih 200 zatočenica s djecom bio vrlo mali broj smrtnih slučajeva, svakako neusporediv s postocima u drugim sabiralištima gdje su djeca dolazila zaražena raznim bolestima. Tih 200 žena iz Lobargrada u travnju 1942. pušteno je iz internacije. Najveći dio upućen je vlakom u Beograd gdje su dale izjave Nedićevom uredu za izbjeglice. Opisale u za to ratno vrijeme, razmjerno podnošljive uvjete života u Loboru. Potvrđuju to i dokumenti koje je moguće pronaći u Hrvatskom državnom arhivu.

13. U jednom kadru neki čovjek govori: „Neće oni zimu preživjeti ako im se ne pomogne...“. Općenito je zima u filmu važan element sugestivno-emocionalnih napora redateljice. Osim što je cijeli film u crno-bijeloj tehnici, cijelo vrijeme je i zima, ili barem kasna jesen, s magluštinom koja se vuče između oronulih zidova nekadašnjih kaznionica. To je u neskladu s činjenicom da se glavnina događaja o kojima film govori zbivala u proljeće, ljeto i jesen 1942. g.

14. Glumica Alma Prica koja glumi Dianu Budisavljević u filmu izgovara ovaj tekst: “Na velikoj livadi pored bolnice borave žena i djeca koja još nisu razdvojena. Majke se nadaju da će uskoro kućama. Ne žele mi predati djecu. A ja znam što ih čeka. Govorim im da sam i sama majka, da mi je suprug liječnik, pravoslavac, da ćemo djecu smjestiti u domove, da ćemo se brinuti za njih dok ne budu oslobođene...”

U Dnevniku Diane Budisavljević tih riječi nema!

15. Film ustraje na tome da je Diana Budisavljević preko pojedinih Nijemaca natjerala vlasti NDH da dopuste otpuštanje djece iz logora. U tom cilju se spominje Wilhelma Knehea i Gustava Kocziana. Da bi što više ocrnio režim NDH film ide toliko strašno daleko da te Nijemce prikazuje gotovo kao humaniste koji pomažu Diani Budisavljević. Wilhelm Knehe je, u činu majora, bio obavještajni referent njemačke Feldkommandature u Zagrebu. Gustav Von Koczian je u filmu prikazan kao fini i šarmantni gospodin u fraku koji sjedi u „Espanadi“ i ispija svoje piće i izjavljuje Diani da bi ta „situacija s

djecom“ mogla djelovati „negativno“ na njemačke interese u NDH, jer je „javnost osjetljiva na djecu“ (Die öffentliche ist immerfür die Kinder sensibilisiert.). Međutim, u Dnevniku gđe Diane Budisavljević se vidi da je taj razgovor izmišljen! Tamo ne piše da je Von Koczian izjavio da je „javnost osjetljiva na djecu“? Ta izmišljena rečenica „javnost je osjetljiva na djecu“ u suprotnosti je s onim što je u zemljama poput Hitlerove Njemačke ili NDH „javnost“ uopće smjela govoriti.

U filmu Von Koczianova „supruga“ mužu mudro savjetuje da o spašavanju djece govori s Glaise von Horstenuom, njemačkim generalom pri Pavelićevoj vladi. Prema originalnom dnevniku (upravo istoga toga 12. lipnja 1942.), Von Koczian zove na razgovor u „Esplanadu“ Dianu Budisavljević, ali zajedno s dr. Markom Vidakovićem, i izjavljuje im da je o oslobađanju djece iz logora razgovarao, ne s Glaise von Horstenuom, nego sa Slavkom Kvaternikom. Da se ne bi vidjelo da je briga za djecu bila ustaška, autori filma daju humanizam Nijemcima.

16. Ni Dianina kartoteka nije posve izgubljena, a u filmu se kaže da jest izgubljena! Gđa Budisavljević je vodila kartoteku o udomljenoj djeci. Izbjeglički val završio je 1942.; poslije više nije bilo takvih izbjegličkih skupina pa se rad odvijao na sređivanju dokumentacije, odgovaranju na pitanja roditelja koji su iz Njemačke slali pisma, raspitivali se za svoju djecu i slično. Dolaskom partizana, Diani je kartoteka oduzeta. Opisivanje tog događaja povijesno je najvjerniji dio filma. Ali na kraju, na odjavi filma, piše da ta kartoteka nikada više nije pronađena! A u Hrvatskom državnom arhivu postoji Kartoteka djece, koja je pripadala Ministarstvu udružbe i Caritasu. U 56 ladica ima oko 28000 kartica s imenima djece koja su bila zbrinjavana tijekom Drugog svjetskog rata. Diana Budisavljević, kako piše u svom Dnevniku, pri izradi svoje kartoteke pravila je kopije za Ministarstvo udružbe. Drugi bi put prepisivala njihove kartice za svoju kartoteku, itd. Stoga se dio njezine kartoteke mogao rekonstruirati i preko arhivske građe koju i nije potrebno tražiti deset godina (autori filma kažu da su činjenice važne za film istraživali deset godina!). A mogli su lako i brzo, primjerice, u arhivskoj građi naći podatke o Nadi Vlasisavljević, koju su intervjuirali u filmu. Dio podataka nalazi se u arhivskoj građi Antifašističkog fronta žena (AFŽ), također u Hrvatskom državnom arhivu. Tu su građu kod sebe godinama držale komunističke dužnosnice poput Marije Bakarić, supruge Vladimira Bakarića, i tako vjerojatno onemogućile nekim izbjeglicama da na vrijeme saznaju što se dogodilo s njihovim rođacima.

Dokaz:

1. Dnevnik Diane Budisavljević
2. Film Dane Budisavljević „Dnevnik Diane Budisavljević“

Dakle, u filmu nisu prikazane prave (istinite) činjenice koje su sadržane u „Dnevniku Diane Budisavljević“, već su prave (istinite) činjenice krivo prikazane ili prešućene!

To filmu daje apsolutno drugo značenje u odnosu na prave (istinite) činjenice navedene u Dnevniku i na taj način je autorica filma prave i povijesno relevantne činjenice krivotvorila i film prikazala kao pravi s ciljem dovođenja gledatelja u zabludu glede istinitosti tih činjenica.

Zbog toga podnosimo ovu kaznenu prijavu protiv autorice filma Dane Budisavljević zbog postojanja osnovane sumnje da su se u konkretnom slučaju ostvarila bitna obilježja kaznenog djela krivotvorenja iz odredbe čl. 311 stavak 1 Kaznenog zakona RH za koje djelo se kazneni progon vrši po službenoj dužnosti.

Vinko Sabljo, predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa